

РЕШЕНИЕ

30.07.2020

п.г.т. Алексеевское

КАРАР

№ 331

**Татарстан Республикасы Алексеевск
муниципаль районы Советы каршындагы
Яшьләр парламенты турында**

Яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен жайга салу, Алексеевск муниципаль районында яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү өлкәсендә Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы эшчәнлегенә ярдәм итү максатларында

Алексеевск муниципаль районы Советы карар итте:

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы каршында Муниципаль яшьләр парламенты төзәргә.
2. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәне (Кушымта) расларга.
3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс турында Нигезләмәне (Кушымта) расларга.
4. «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы каршындагы Муниципаль яшьләр парламенты турында» 379 номерлы карарны 2015 елның 05 февралендә үз көчен югалткан дип танырга.
5. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.
6. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Совет рәисе урынбасары Г.В. Беловага йөкләргә.

Алексеевск муниципаль
районы башлыгы,
Совет рәисе

С.А. Демидов

Татарстан Республикасы Алексеевск
муниципаль районы Советының
2020 елның 30 июлендәге
331 номерлы карарына
Кушымта

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы
Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында
Нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты (алга таба - Яшьләр парламенты) яшьләр хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен законнар чыгару һәм норматив хокукый жайга салу, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, яшьләр өчен законнар чыгару эшчәнлеген күнекмәләрен үзләштерүдә һәм Татарстан Республикасы яшьләренең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуы өлкәсендә Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы (алга таба - вәкиллеке орган) эшчәнлегенә ярдәм итү максатларында төзелә.

2. Яшьләр парламенты вәкиллеке орган каршындагы киңәшү һәм консультатив орган булып тора һәм Яшьләр парламентының әлегә Нигезләмәсе һәм регламенты нигезендә жәмәгать башлангычларында үз эшчәнлеген гамәлгә ашыра.

3. Яшьләр парламенты вәкиллеке орган вәкаләтләре чорына төзелә.

II. Яшьләр парламентының төп бурычлары

4. Яшьләр парламентының төп бурычлары түбәндәгеләр:

1) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган муниципаль берәмлек территориясендә кулланыла торган норматив хокукый актлар (алга таба - норматив хокукый акт) эшлэгәндә яшь гражданның инициативаларын күрсәтүдә ярдәм итү;

2) яшьләрнең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре өлкәсендә норматив хокукый актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү;

3) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы муниципаль берәмлекнең норматив хокукый актлары проектларын карауга әзерлек буенча вәкиллеке орган эшчәнлегендә катнашу;

4) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы норматив хокукый актлар мониторингын гамәлгә ашыру буенча вәкиллеке орган эшчәнлегендә катнашу;

5) муниципаль берәмлек территориясендә яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендәге законнарны гамәлгә ашыруга жәмәгать контролен гамәлгә ашыру;

6) яшьләр арасында яшьләрнең хокукый культурасын һәм юридик белемен күтәрүгә һәм актив граждан позициясен формалаштыруга юнәлдерелгән агарту һәм

аңлату эшләрә алып бару;

7) дәүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру буенча жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында яшь гражданның фикерен өйрәнү;

8) ижтимагый әһәмиятле идеяләр һәм инициативалар тәкъдим иткән алга этәрү һәм аларны тәкъдим итү, тәжрибә алмашу максатларында халыкара, гомумроссия, төбәкара, региональ һәм жирле яшьләр һәм балалар ижтимагый берләшмәләре белән даими хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

9) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты белән мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

10) Яшьләр парламентын төзүнең тиешле максатларына туры килә торган һәм законнарға каршы килми торган башка бурычларны хәл итү.

III. Яшьләр парламентының составы һәм аны төзү тәртибе

5. Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе гражданны Яшьләр парламенты әгъзасы буларак аларның вәкаләтләрен раслау көненә 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге чорда әгъзалар булырга мөмкин.

6. Яшьләр парламенты конкурс нигезендә муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итүче гражданныдан - вәкиллеке органда бер үк санда кеше санында төзелә;

7. Әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән яшьләр вәкилләреннән төзелә торган Яшьләр парламентының шәхси составы Татарстан Республикасы территориясендә Яшьләр парламентын төзү буенча әлеге Нигезләмәгә кушымта булып торучы бәйге турындагы Нигезләмә нигезендә үткәрелә торган бәйге нәтижәләре буенча билгеләнә.

8. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары керә, алар тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен тәкъдим итә. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларын кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

9. Яшьләр парламенты әгъзалары булып аларны Яшьләр парламенты составына керткән көнгә 35 яшькә кадәрге вәкиллеке орган депутатлары булырга мөмкин. Яшьләр парламенты составына вәкиллеке орган депутатларын кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

10. Яшьләр парламенты составына керергә нияте турындагы гариза вәкиллеке орган депутаты тарафыннан Яшьләр парламенты советына жиберелә.

11. Яшьләр парламенты әгъзасы вәкиллеке органда фракциясе булган партия вәкиле (алга таба - партия вәкиле) булырга мөмкин. Партия вәкиле, вәкиллеке органга сайлауларда тиешле партия кандидатлары исемлегә составына кергән Яшьләр парламенты составына кертелгән көнгә 35 яшькә кадәрге Россия Федерациясе гражданы булырга мөмкин. Яшьләр парламенты составына партия вәкилләрен кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

12. Яшьләр парламенты составына партия вәкилен кертү партия вәкиленең шәхси гаризасы һәм вәкиллеке органда тиешле фракциянең документаль рәсмиләштерелгән карары нигезендә Яшьләр парламенты Советы тарафыннан

гамәлгә ашырыла. Яшьләр парламенты составына партиянең берәр вәкиле кертелә.

13. Алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты советы бәйге буенча сайланган вәкилләккә органда кеше санын, тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен, вәкилләккә орган депутатларын һәм партияләрдән тыш составына кертелгән партияләрнең вәкилләрен Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзаларының санын исәпкә алып, яшьләр парламентының йомгаклау сан составын билгели һәм Яшьләр парламенты әгъзаларының вәкаләтләрен раслый. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентының йомгаклау сан составын билгеләү һәм аның әгъзаларының вәкаләтләрен раслау муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы иҗтимагый яшьләр палатасы советы тарафыннан, ә ул булмаганда - вәкилләккә орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

14. Үз кандидатурасын күрсәткән Яшьләр парламенты әгъзасының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге Нигезләмәнең 6 пункты, Яшьләр парламенты карары буенча Яшьләр парламенты әгъзасы тиешле исемлек буенча иң күп тавыш алган кандидат булчак. Күрсәтелгән карар Яшьләр парламенты тарафыннан 10 көн эчендә кабул ителә.

15. Әлеге Нигезләмәнең 14 пунктында күрсәтелгән исемлекләрдә, иң күп тавыш алган башка кандидатлар булмаган очракта, Яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау конкурс үткәру юлы белән әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

16. Конкурс нәтиҗәләре буенча Яшьләр парламенты әгъзалары саны әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында билгеләнгән санга туры килмәгән очракта, Яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау конкурс үткәру юлы белән әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

17. Яшьләр парламенты регламентында каралган очракларда Яшьләр парламенты әгъзасы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

IV. Яшьләр парламенты эшен оештыру

18. Яшьләр парламентының беренче утырышы алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы тарафыннан (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышы муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы Яшьләр иҗтимагый палатасы Советы тарафыннан, ә ул булмаганда - вәкилләккә орган тарафыннан) чакырыла.

19. Яшьләр парламентының беренче утырышын алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты рәисе (беренче чакырылыш Яшьләр парламентының беренче утырышы - муниципаль берәмлекнең вәкилләккә органы каршындагы Иҗтимагый яшьләр палатасы рәисе, ә ул булмаса - вәкилләккә орган вәкиле) ача.

20. Беренче утырышта Яшьләр парламенты әгъзалары Яшьләр парламенты әгъзалары арасынан ачык тавыш бирү юлы белән Яшьләр парламенты рәисен, рәис урынбасарларын, жаваплы сәркатибен сайлыйлар, Яшьләр парламентының сан составын билгелиләр һәм аның әгъзаларын сайлыйлар, Яшьләр парламенты комиссияләрен төзиләр һәм аларның рәисләрен сайлыйлар. Яшьләр парламенты рәисенә кандидатлар үз эшчәнлек программаларын тәкъдим итәргә тиеш.

Яшьләр парламенты рәисе урынбасарлары саны Яшьләр парламенты рәисе тәкъдиме буенча Яшьләр парламенты тарафыннан билгеләнә.

21. Яшьләр парламенты утырышы, әгәр анда Яшьләр парламентының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы.

22. Яшьләр парламенты үз эшчәнлегә юнәлешләре буенча эш һәм эксперт төркемнәре төзәргә, тәкъдимнәр эшләргә һәм кабул итәргә, аларны вәкилләклә органга һәм жирле үзидарә органнарына жибәрәргә хокуклы.

23. Яшьләр парламенты карары, әгәр аның өчен Яшьләр парламентының сайланган әгъзалары, шулай ук Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты составына кертелгән тиешле муниципаль берәмлек яшьләрен, вәкилләклә орган депутатларын һәм партияләр вәкилләрен тәкъдир иткән күпчелек тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

24. Яшьләр парламентының Яшьләр парламенты рәисе житәкли, аның вәкаләтләре Яшьләр парламенты регламенты белән билгеләнә.

25. Яшьләр парламенты Советы:

1) Яшьләр парламентының һәм аның комиссияләренә эшен оештыра һәм координацияли;

2) Яшьләр парламенты регламентын эшли һәм аны Яшьләр парламентының раслауга тәкъдим итә;

3) Яшьләр парламентының чираттагы елга эш планнарын эшли һәм аларны Яшьләр парламентының раслауга тәкъдим итә;

4) Яшьләр парламенты регламенты нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

26. Яшьләр парламенты комиссияләре эшне оештыралар һәм Яшьләр парламенты утырышларында карау өчен үз функцияләренә туры китереп рекомендацияләр һәм карарлар проектларын әзерлиләр.

27. Яшьләр парламенты эшендә Россия Федерациясә Федераль Собрание сә Дәүләт Думасы, Дәүләт Советы депутатлары, муниципаль берәмлекләренә вәкилләклә органнары депутатлары, шулай ук, чакыру буенча, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары житәкчеләре, муниципаль берәмлекләренә башкарма комитетлары вәкилләре, Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган сәяси партияләр һәм ижтимагый оешмалар житәкчеләре, башка вазыйфаи затлар катнаша ала.

Совет аппараты житәкчесе

А.С. Харитонов

Татарстан Республикасы
Алексеевск муниципаль районы
Советы каршындагы Яшьләр
парламенты турындагы
Нигезләмәгә кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛЕКСЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ КАРШЫНДАГЫ ЯШЬЛӘР ПАРЛАМЕНТЫН ФОРМАЛАШТЫРУ БУЕНЧА КОНКУРС ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1. Әлеге Нигезләмә Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы каршында Яшьләр парламентын төзү буенча бәйге үткәрүнең гомуми принципларын һәм тәртибен билгели. (Алга таба - бәйге).

2. Бәйге Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты Составын формалаштыру максатларында уздырыла. (Алга таба - Яшьләр парламенты) Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Советында бер үк санда кеше санында. (Алга таба - вәкилләклә орган).

II. БӘЙГЕНЕ ОЕШТЫРУЧЫ

3. Бәйгене оештыруны һәм уздыруны оештыру комитеты (алга таба - Комитет) гамәлгә ашыра.

4. Комитет составы вәкилләклә орган, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты вәкилләре (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын - муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органы каршындагы ижтимагый Яшьләр палатасы вәкилләре) тарафыннан яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыручы муниципаль берәмлекнең башкарма хакимияте органы вәкилләреннән паритетлы нигездә төзелә.

5. Комитет составы, шул исәптән аның рәисе, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән (беренче чакырылыш Яшьләр парламентын төзү буенча бәйге үткәрү комитетына карата - вәкилләклә орган каршындагы Яшьләр ижтимагый палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкилләклә орган карары белән) раслана. Комитетның саны 3 кешедән дә ким була алмый.

6. Комитет:

1) бәйгенең рәсми мәгълүмат ресурсы булган <http://molparlament.tatar> сайтында катнашуга гаризалар кабул итә (алга таба - мәгълүмати сайт);

2) бәйгедә катнашучылар белән үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

3) бәйгегә йомгак ясый;

4) әлеге Нигезләмәдә каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7. Комитет утырышы, әгәр анда Комитет расланган составының яртысыннан күбрәге катнашса, хокуклы дип санала.

8. Комитетның карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, Комитет рәисе тавышы хәлиткеч булып тора.

9. Яшьләр парламентының йомгаклау сан составын раслаган көннән Комитет вәкаләтләре туктатыла.

III. БӘЙГЕНЕ ҮТКӘРҮ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ТӘРТИБЕ

10. Конкурсны игълан итү турындагы, шул исәптән аны уздыру вакытлары турындагы карар алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты тарафыннан кабул ителә. Беренче чакырылыш Яшьләр парламентын формалаштыру буенча конкурс игълан итү турындагы карар, шул исәптән конкурсны уздыру вакытлары турындагы карар вәкиллеке орган каршында ижтимагый яшьләр палатасы тарафыннан, ә ул булмаганда - вәкиллеке орган тарафыннан кабул ителә.

11. Бәйгене игълан итү турындагы карар, бәйгене уздыру шартлары һәм вакытлары турындагы мәгълүмат Комитет тарафыннан бәйге игълан итү турындагы карар мәгълүмати сайтта кабул ителгән көннән алып биш эш көне эчендә урнаштырыла, шулай ук вәкиллеке органның Интернет челтәрендәге рәсми сайтында урнаштыру өчен жиберелә.

12. Яшьләр парламенты әгъзаларына кандидатлар Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәнең 5 пунктында билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш.

Конкурста Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 20.3 һәм 20.29 маддәләрендә каралган административ хокук бозулар кылган өчен административ җаваплылыкка тартылган (жәлеп ителгән) затлар Яшьләр парламенты әгъзалыгына кандидатлар сыйфатында катнашырга хокуклы түгел.

13. Бәйге этаплап уздырыла.

14. Бәйгенең беренче этабы бәйгедә катнашырга теләк белдергән гражданнар тарафыннан гаризалар тапшыруны үз эченә ала.

15. Гаризалар электрон рәвештә мәгълүмати сайтта тапшырыла;

16. Гариза составына түбәндәгеләр керә:

1) алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын формалаштырганда - вәкиллеке орган каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкиллеке орган тарафыннан) шәхсән гариза;

2) кандидатның алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән билгеләнгән форма буенча тутырылган анкетасы (беренче чакырылыш Яшьләр парламенты составын төзегәндә - вәкиллеке орган каршындагы Яшьләр ижтимагый палатасы карары белән, ә ул булмаганда - вәкиллеке орган тарафыннан). Анкетада мәжбүри тәртиптә конкурста катнашу өчен үз кандидатурасын күрсәткән гражданның әлеге Нигезләмәнең 12 пунктында булган таләпләргә туры килүен билгеләргә мөмкинлек бирә торган белешмәләр күрсәтелергә тиеш;

3) гражданның шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы.

17. Бәйгедә катнашу өчен гражданнарның гаризалары турыдан-туры Комитет

тарафыннан кабул ителә.

18. Тәкъдим ителгән (юнәлешле) заявкалар Комитет тарафыннан тикшерелә. Тикшерү нәтижәләре буенча Комитет заявка кабул итү һәм бәйгенең киләсе этабында катнашу өчен рәхсәт бирү турында карар кабул итә. Киләсе этапта катнашуга рәхсәт ителгән Яшьләр парламенты әгъзалыгына кандидат статусын ала (алга таба - кандидат).

19. Бәйгенең икенче этабы яшьләргә Яшьләр парламенты составын формалаштыру буенча бәйге буенча тавыш бирүгә жәлеп итү буенча кандидатлар катнашында чаралар үткәргәне үз эченә ала.

20. Комитет тарафыннан кандидатлар катнашында чаралар исемлеге төзелә. Һәр кандидат мөстәкыйль рәвештә билгеләнә торган бер генә чарада да катнашырга тиеш. Бәйгедә кандидат катнашмаган очракта, Комитет аны бәйгедә катнашудан читләштерә.

Кандидат үз ярдәменә кануннарга каршы килмәгән чараларны мөстәкыйль үткәргә хокуклы.

21. Өченче этап кандидатлар өчен тавыш бирүне уздырудан гыйбарәт.

22. Кандидатлар өчен тавыш бирү Интернет <https://open.tatarstan.ru/polls> (алга таба - тавыш бирү сайты) челтәрендә гамәлгә ашырыла.

23. Тавыш бирүдә Татарстан Республикасы территориясендә яшәүче Россия Федерациясе гражданны 14 яшьтән 35 яшькә кадәргә (алга таба - тавыш бирүдә катнашучы) катнашырга хокуклы.

24. Тавыш бирүдә катнашучы чикләнмәгән санда кандидатлар өчен тавыш бирергә хокуклы. Шул ук вакытта муниципаль берәмлектән кандидат өчен бары тик Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче тавыш бирүдә катнашучы гына тавыш бирергә хокуклы.

25. Тавыш бирүдә катнашучы кандидатлар өчен бер генә тапкыр тавыш бирергә хокуклы.

26. Дүртенче этап бәйге нәтижәләре чыгарылуны һәм басылуны үз эченә ала.

27. Татарстан Республикасының тиешле муниципаль берәмлегендә иң күп тавыш жыйган кандидатлар бәйге жиңүчеләре дип таныла.

28. Тавыш бирү нәтижәләре <http://molparlament.tatar> мәгълүмат сайтында урнаштырыла.

29. Бәйгене уздыру вакыты, шул исәптән бәйгенең һәр этабы вакытлары бәйге уздыру турындагы карарда билгеләнә.

Совет аппараты житәкчесе

А.С. Харитонов